

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2023. gada 14. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Lauksaimniecība – Tirgu kopīgā organizācija – Cukura nozare – Ražošanas nodevas – Regula (ES) Nr. 1360/2013 – Tiesības uz nepamatoti samaksātu nodevu atmaksu – Prekluzīvie un noilguma termiņi – Lēmumu par noteikšanu galīgums – Līdzvērtības un iedarbīguma principi – Tiesiskās drošības princips

Lietā C-655/22

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bundesfinanzhof* (Federālā finanšu tiesa, Vācija) iesniegusi ar 2022. gada 1. jūnija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2022. gada 19. oktobrī, tiesvedībā

I GmbH & Co. KG

pret

Hauptzollamt HZA,

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] un L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] (referente),

ģenerāladvokāts: N. Emiliu [*N. Emiliou*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- I GmbH & Co. KG vārdā – *D. Ehle, Rechtsanwalt*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *A. C. Becker* un *B. Hofstätter*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – vācu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Regulu (ES) Nr. 1360/2013 (2013. gada 2. decembris), ar ko nosaka ražošanas nodevu apjomu cukura nozarē 2001./2002., 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005. un 2005./2006. tirdzniecības gadam, koeficientu papildu nodevas aprēķināšanai 2001./2002. un 2004./2005. tirdzniecības gadam un summu, kuras cukura ražotājiem ir jāmaksā cukurbiešu pārdevējiem sakarā ar starpību starp ražošanas nodevas maksimālo apjomu un nodevas apjomu 2002./2003., 2003./2004. un 2005./2006. tirdzniecības gadam (OV 2013, L 343, 2. lpp.).
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp I *GmbH & Co. KG* un *Hauptzollamt HZA* (Galvenā muitas pārvalde, Vācija; turpmāk tekstā – “Muitas pārvalde”) par cukura nozarē par 2000./2001. tirdzniecības gadu nepamatoti samaksāto ražošanas nodevu atmaksu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 1150/2000

- 3 Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1150/2000 (2000. gada 22. maijs), ar ko īsteno Lēmumu 2007/436/EK, Euratom par Eiropas Kopienu pašu resursu sistēmu (OV 2000, L 130, 1. lpp.), kas grozīta ar Padomes 2009. gada 26. janvāra Regulu (EK, Euratom) Nr. 105/2009 (OV 2009, L 36, 1. lpp.), (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1150/2000”) 2. pantā bija paredzēts:

“1. Šīs regulas piemērošanai Kopienas pašu resursu prasījumus, kas minēti Padomes Lēmuma 2007/436/EK, Euratom [(2007. gada 7. jūnijs) par Eiropas Kopienu pašu resursu sistēmu (OV 2007, L 163, 17. lpp.)] 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā, nosaka, līdzko ir izpildīti muitas noteikumos paredzētie nosacījumi par prasījumu iekļaušanu kontos un paziņošanu debitoram.

2. Diena, kas jāņem vērā 1. punktā paredzētajai noteikšanai, ir diena, kurā izdara ierakstu muitas noteikumos paredzētajās norēķinu grāmatās.

Attiecībā uz nodevām un citiem maksājumiem, kas saistīti ar cukura tirgus kopējo organizāciju, diena, kas jāņem vērā 1. punktā paredzētajai noteikšanai, ir paziņojuma diena, kas paredzēta noteikumos, kas regulē cukura tirgu.

Ja minētais paziņojums nav noteikti paredzēts, ir jāņem vērā diena, kad dalībvalstis nosaka summas, kas debitoram jāsamaksā, vajadzības gadījumā avansa maksājumu vai atlikuma samaksas veidā.

[..]

4. Šā panta 1. punktu piemēro, kad attiecīgais paziņojums ir jālabo.”

Regula Nr. 1360/2013

4 Regulas Nr. 1360/2013 10.–12. un 23. apsvērumā ir teikts:

“(10) Tiesa [2012. gada 27. septembra spriedumā *Zuckerfabrik Jülich* u.c. (JC-113/10, C-147/10 un C-234/10, [EU:C:2012:591]) atzina par spēkā neesošu [Komisijas] Regulu (EK) Nr. 1193/2009 [(2009. gada 3. novembris), ar ko labo Regulu (EK) Nr. 1762/2003, (EK) Nr. 1775/2004, (EK) Nr. 1686/2005 un (EK) Nr. 164/2007 un nosaka ražošanas maksājumu apjomu cukura nozarē 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005., 2005./2006. tirdzniecības gadam (OV 2009, L 321, 1. lpp.)], nosakot, ka [Padomes] Regulas (EK) Nr. 1260/2001 [(2001. gada 19. jūnijs) par cukura tirgu kopīgo organizāciju (OV 2001, L 178, 1. lpp.)], 15. panta 1. punkta d) apakšpunkts vidējo zaudējumu no vienas tonnas produkta aprēķināšanas nolūkā ir jāinterpretē tā, ka kompensāciju kopapjomā ietver faktiski izmaksāto eksporta kompensāciju kopapjomu.

(11) Tādēļ būtu jānosaka atbilstīgs nodevu līmenis cukura nozarē. [..]

(12) Tā kā nodevu aprēķināšanai 2001./2002. tirdzniecības gadam tika izmantota tā pati metode, kuru Tiesa atzina par spēkā neesošu, būtu attiecīgi jākorrigē arī ražošanas nodevas un koeficients papildu nodevai 2001./2002. tirdzniecības gadam.

[..]

(23) Juridiskas noteiktības un dažādu dalībvalstu attiecīgo uzņēmēju līdztiesības labad ir jānosaka vienots datums, līdz kuram saskaņā ar šo regulu labotās nodevas būtu jānosaka [..]. Tomēr šis termiņš nebūtu jāpiemēro, ja dalībvalstīm saskaņā ar valsts tiesību aktiem pēc minētā datuma ir jāveic atmaksas attiecīgajiem uzņēmējiem.”

5 Šīs regulas 1. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Ražošanas nodevu apjomi cukura nozarē 2001./2002., 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005. un 2005./2006. tirdzniecības gadam ir izklāstīti pielikuma 1. punktā.”

6 Saskaņā ar minētās regulas 2. pantu:

“Regulas [..] Nr. 1150/2000 2. panta 2. punkta otrajā daļā minētā noteikšanas diena ar šo regulu noteiktajām nodevām ir ne vēlāk kā 2014. gada 30. septembrī, izņemot, ja dalībvalstīm šo termiņu nav iespējams ievērot, jo tiek piemēroti valsts tiesību akti par nepamatoti samaksāto summu atmaksāšanu uzņēmējiem.”

7 Regulas Nr. 1360/2013 3. panta otrajā līdz ceturtajā daļā ir noteikti datumi, no kuriem piemērojamas šīs regulas pielikuma 1. punktā norādītās ražošanas nodevas attiecībā uz 2001./2002. līdz 2005./2006. tirdzniecības gadu. Saskaņā ar minētās regulas 3. panta pirmo daļu tā stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Regula (ES) 2018/264

- 8 Padomes Regulas (ES) 2018/264 (2018. gada 19. februāris), ar ko 1999./2000. tirdzniecības gadam nosaka ražošanas maksājumus un papildu maksājuma aprēķina koeficientu cukura nozarē un ar ko 2000./2001. tirdzniecības gadam nosaka ražošanas maksājumus cukura nozarē (OV 2018, L 51, 1. lpp.), 2. panta 2. punktā ir noteikts:

“Tiem ekonomikas dalībniekiem, kas ir veikuši maksājumus attiecībā uz 1999./2000. un 2000./2001. tirdzniecības gadu, atmaksā ar [Komisijas] Regulām (EK) Nr. 2267/2000 [(2000. gada 12. oktobris), ar ko 1999./2000. tirdzniecības gadam nosaka ražošanas maksājumu apjomus un papildu maksājuma koeficientu cukura nozarē (OV 2000, L 259, 29. lpp.),] un (EK) Nr. 1993/2001 [(2001. gada 11. oktobris), ar ko 2000./2001. tirdzniecības gadam nosaka ražošanas maksājumu apjomus cukura nozarē (OV 2001, L 271, 15. lpp.)] noteikto maksājumu un šīs regulas 1. pantā paredzēto maksājumu starpību pēc ekonomikas dalībnieku pienācīgi pamatota pieteikuma.”

Vācijas tiesības

- 9 *Marktorganisationsgesetz* (Tirgu organizācijas likums) 12. panta 1. punkta pirmajā teikumā – redakcijā, kas piemērojama pamatlīdētā, – bija noteikts:

“Tirgu organizēšanas vajadzībām *Abgabeordnung* [Nodokļu kodeksa] normas *mutatis mutandis* piemēro nodevām, ar kurām uz 1. panta 2. punktā minēto normu pamata apliek preces, uz kurām attiecas tirgu organizēšana, ja vien šajā likumā vai noteikumos, kas pieņemti uz tā pamata, nav paredzēts citādi.”

- 10 Nodokļu kodeksa 169. panta 1. un 2. punktā – redakcijā, kas piemērojama pamatlīdētā, – bija paredzēts:

“(1) Nodokļa noteikšana, kā arī tā atcelšana vai grozīšana vairs nav pieļaujama, ja ir beidzies nodokļa apmēra noteikšanas termiņš. [..]

(2) Nodokļa apmēra noteikšanas termiņš ir:

1. viens gads patēriņa nodokļiem vai to atmaksai,

2. četri gadi tādiem nodokļiem vai to atmaksai, kas nav uzskatāmi par nodokļiem vai to atmaksu
1. apakšpunkta izpratnē, kā arī ievadmuitas nodokļiem vai izvedmuitas nodokļiem Muitas kodeksa 4. panta 10. un 11. punkta izpratnē.”

- 11 Šā kodeksa 170. panta 1. punkts bija formulēts šādi:

“Nodokļa apmēra noteikšanas termiņu skaita no tā kalendārā gada beigām, kurā ir radušās nodokļa saistības vai kurā nosacītas nodokļa saistības ir kļuvušas par beznosacījuma saistībām.”

- 12 Saskaņā ar minētā kodeksa 171. panta 3. punktu:

“Ja ārpus apstrīdēšanas vai pārsūdzības procedūras uz 129. panta pamata pirms nodokļa apmēra noteikšanas termiņa beigām tiek iesniegts pieteikums par nodokļa noteikšanu vai tās atcelšanu, grozīšanu vai labošanu, šis nodokļa apmēra noteikšanas termiņš šajā ziņā nebeidzas, pirms tiek pieņemts neapstrīdams lēmums par šo pieteikumu.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 13 Uz sabiedrību I kā cukura ražotāju attiecās Regulā Nr. 1260/2001 paredzētā cukura nozares ražošanas nodevu (maksājumu) sistēma 2001./2002. līdz 2005./2006. tirdzniecības gadam.
- 14 Šo nodevu apmērs tika noteikts, pamatojoties uz regulām, kuras ik gadu pieņēma Eiropas Komisija. Attiecībā uz 2001./2002. tirdzniecības gadu šis apmērs tika noteikts ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 1837/2002 (2002. gada 15. oktobris), ar ko 2001./2002. tirdzniecības gadam nosaka ražošanas nodevu apjomus un papildu nodevas koeficientu cukura nozarē (OV 2002, L 278, 13. lpp.).
- 15 Muitas pārvalde ar 2002. gada 25. novembra lēmumu, kas pieņemts uz šīs regulas pamata, noteica to ražošanas nodevu apmēru, kas I bija jāmaksā par 2001./2002. tirdzniecības gadu (turpmāk tekstā – “2002. gada 25. novembra lēmums”).
- 16 Tiesa ar 2008. gada 8. maija spriedumu *Zuckerfabrik Jülich* u.c. (C-5/06 un no C-23/06 līdz C-36/06, EU:C:2008:260), kā arī 2008. gada 6. oktobra rīkojumiem *Raffinerie Tirlemontoise* (C-200/06, EU:C:2008:541) un *SAFBA* (no C-175/07 līdz C-184/07, EU:C:2008:543) atzina, ka Komisijas regulas attiecībā uz 2002./2003. līdz 2004./2005. tirdzniecības gadu ir zaudējušas spēku.
- 17 Muitas pārvalde ar 2010. gada 27. janvāra lēmumu noraidīja I iesniegto pieteikumu grozīt 2002. gada 25. novembra lēmumu.
- 18 Savukārt Tiesa ar 2012. gada 27. septembra spriedumu *Zuckerfabrik Jülich* u.c. (C-113/10, C-147/10 un C-234/10, EU:C:2012:591) ir atzinusi, ka Regula Nr. 1193/2009, kas grozīta ar Komisijas regulām attiecībā uz 2002./2003. līdz 2004./2005. tirdzniecības gadu, ir zaudējusi spēku. Pēc šā sprieduma pasludināšanas Eiropas Savienības Padome ražošanas nodevas cukura nozarē 2001./2002. līdz 2005./2006. tirdzniecības gadam noteica no jauna, pieņemdama Regulu Nr. 1360/2013, ar kuru ražošanas nodevas par šiem tirdzniecības gadiem tika samazinātas.
- 19 2014. gada 18. decembrī I, pamatojoties uz Regulu Nr. 1360/2013, iesniedza Muitas pārvaldei jaunu pieteikumu veikt izmaiņas šo nodevu apmērā un atmaksāt pārmaksāto nodevu summas un procentus.
- 20 Muitas pārvalde ar 2016. gada 28. janvāra lēmumu, kas pēc tā apstrīdēšanas tika atstāts negrozīts, šo jauno pieteikumu noraidīja ar tādu pamatojumu, ka 2002. gada 25. novembra lēmums bija kļuvis galīgs.
- 21 Par 2016. gada 28. janvāra lēmumu celto I prasību *Finanzgericht* (Finanšu tiesa, Vācija) noraidīja ar tādu pamatojumu, ka nodevu samazināšana ar atpakaļejošu spēku uz Regulas Nr. 1360/2013 pamata nekādi neietekmē galīgo 2002. gada 25. novembra lēmumu, jo šā lēmuma grozīšana esot reglamentēta tikai valsts tiesību aktos.
- 22 Par šo spriedumu I iesniedza kasācijas sūdzību iesniedzējtiesai – *Bundesfinanzhof* (Federālā finanšu tiesa, Vācija). Savas kasācijas sūdzības pamatošanai tā norādīja, ka Tiesa 2019. gada 19. decembra spriedumā *Cargill Deutschland* (C-360/18, EU:C:2019:1124) ir apstiprinājusi: no Savienības tiesību normām izriet tiesības uz nepamatoti samaksāto nodevu atmaksu. I apgalvoja, ka šo nodevu pareiza noteikšana ir bijusi iespējama tikai kopš Regulas Nr. 1360/2013 stāšanās spēkā un ka tāpēc tā var izmantot šīs tiesības uz atmaksu. Tātad šīs tiesības uz atmaksu

nedrīkstot būt atkarīgas no 2002. gada 25. novembra lēmuma atcelšanas vai grozīšanas. I no tā secināja, ka iedarbīguma princips nepieļauj to, ka Muitas pārvalde atsauca uz valsts noteiktajiem noilguma termiņiem un šā lēmuma galīgumu.

- 23 Iesniedzējtiesai ir šaubas attiecībā uz Regulas Nr. 1360/2013 2. panta interpretāciju un saikni starp Savienības tiesību principu – tiesisko drošību – un 2019. gada 19. decembra spriedumu *Cargill Deutschland* (C-360/18, EU:C:2019:1124).
- 24 Vispirms – šajā ziņā tā uzskata, ka Savienības tiesību aktos nav reglamentēti procesuālie nosacījumi, lai varētu grozīt lēmumus, kuros noteiktas nodevas un kuri pieņemti uz Regulas Nr. 1837/2002 pamata, un iesniegt pieteikumu veikt atmaksu. Tātad šie nosacījumi esot reglamentēti valsts tiesību aktos atbilstoši tajos izklāstītajai procesuālajai kārtībai.
- 25 Taču no piemērojamajiem valsts tiesību aktiem izrietot, ka I nav tiesību uz nepamatoti samaksāto nodevu summu atmaksu. Proti, 2002. gada 25. novembra lēmums esot kļuvis galīgs un vairs neesot iespējams to grozīt ar atpakaļejošu spēku, jo termiņš ražošanas nodevu apmēra noteikšanai cukura nozarē par 2001./2002. tirdzniecības gadu esot beidzies 2010. gada februārī – pirms Regulas Nr. 1360/2013 pieņemšanas. Kā norāda iesniedzējtiesa, tā kā Vācijas tiesību aktos nav paredzēta ražošanas nodevu atmaksāšana, kamēr nav grozīts galīgais administratīvais lēmums, ar kuru noteiktas šīs nodevas, minēto nepamatoti ieturēto nodevu atmaksu ir iespējama vienīgi ar nosacījumu, ka tiesības uz atmaksu tieši izriet no Savienības tiesību normām.
- 26 Turpinot – minētā tiesa uzskata, ka nav tā, ka šādas tiesības automātiski izrietētu no Regulas Nr. 1360/2013, jo neesot viennozīmīgi konstatējams, kādos gadījumos un ar kādiem procesuāliem nosacījumiem būtu veicama šajā regulā paredzētā labošana ar atpakaļejošu spēku. Savukārt to, ka nav tā, ka labošana ar atpakaļejošu spēku automātiski radītu tiesības uz atmaksu attiecībā uz 1999./2000. un 2000./2001. tirdzniecības gadu, varot izsecināt arī *a contrario* no Regulas 2018/264 2. panta 2. punkta, kurā Eiropas Savienības likumdevējs esot tieši formulējis, ka šādas tiesības pastāv, bet tas nebūtu bijis lietderīgi, ja šīs tiesības izrietētu jau no nodevu grozīšanas.
- 27 Tomēr minētā tiesa uzskata, ka tiesības uz nepamatoti samaksāto nodevu atmaksu izriet no nepieciešamības nodrošināt lietderīgo iedarbību Regulai Nr. 1360/2013, ko Tiesa interpretējusi 2019. gada 19. decembra spriedumā *Cargill Deutschland* (C-360/18, EU:C:2019:1124), kurā tā atzinusi: ir jānodrošina, ka cukura ražotājiem tiek piemērotas vienīgi pareizā apmēra nodevas. Tā piebilst, ka, lai gan atmaksāšanas procedūra un kārtība, tajā skaitā noilguma vai prekluzīvie termiņi, ir reglamentētas valsts tiesību aktos, neatkarīgi no tā dalībvalstīm būtu jāievēro līdzvērtības un iedarbīguma principi, lai nebūtu tā, ka praksē cukura ražotājiem nav iespējams iesniegt pieteikumu veikt atmaksu. Līdz ar to šajā gadījumā noilguma iestāšanās nodevu apmēra noteikšanai un no tās izrietošais paziņojumu par nodevu galīgums neliegtu pieteicējai pamatlietā izmantot savas tiesības uz atmaksu.
- 28 Iesniedzējtiesai ir arī šaubas par to, vai šāds secinājums ir saderīgs ar vispārējo Savienības tiesību principu – tiesisko drošību, ko Tiesa interpretējusi 2004. gada 13. janvāra spriedumā *Kühne & Heitz* (C-453/00, EU:C:2004:17), kā arī 2017. gada 20. decembra spriedumā *Incyte* (C-492/16, EU:C:2017:995). Saskaņā ar šo judikatūru Savienības tiesību aktos principā neesot paredzēts atsaukt administratīvo lēmumu, kas ieguvis galīgu spēku, jo tā galīgums, kas iegūts, kad ir beidzies samērīgs pārsūdzības termiņš vai ir izsmeltas visas apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas iespējas, veicinot tiesisko drošību. Turklāt no minētās judikatūras izrietot, ka pienākums

pārskatīt lēmumu par nodevu noteikšanu, lai tiktu ievērots attiecīgais Tiesas nolēmums, administratīvai institūcijai ir vienīgi tad, ja citastarp šāda grozīšana vēl ir iespējama uz valsts tiesību normu pamata.

- 29 Taču – kā norāda iesniedzējtiesa – 2019. gada 19. decembra spriedums *Cargill Deutschland* (C-360/18, EU:C:2019:1124) esot pretrunā šai judikatūrai, jo tajā ir atzīts, ka tiesības uz atmaksu pastāv, lai gan valsts administratīvais lēmums ir kļuvis galīgs un nepamatoti samaksāto nodevu summu atgūšanai jau ir iestājies noilgums. Vēl jo vairāk tas tā esot tad, ja – kā šajā gadījumā – nodevu grozīšana ar Regulu Nr. 1360/2013 ir notikusi apmēram 11 gadus pēc attiecīgā tirdzniecības gada.
- 30 Visbeidzot – iesniedzējtiesa uzskata, ka rodas arī jautājums, vai pieteicēja pamatlietā ir laikus vērsusies pie Muitas pārvaldes, lai panāktu nepamatoti ieturēto nodevu summu atmaksu, un vai uz cukura ražotājiem attiecās Regulas Nr. 1360/2013 2. pantā noteiktais termiņš, proti, 2014. gada 30. septembris. Minētā tiesa norāda, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1150/2000 2. panta 2. punkta otro daļu šis termiņš attiecas uz dalībvalstīm un ka ar to ir paredzēts nodrošināt, ka Savienības pašu resursi Komisijai tiek nodoti pirms šā datuma. Tomēr, ja šis termiņš nav datums, līdz kuram var iesniegt pieteikumu atmaksāt nepamatoti samaksātās nodevas, rodoties šaubas par to, kādā termiņā šāds pieteikums ir jāiesniedz.
- 31 Šādos apstākļos *Bundesfinanzhof* (Federālā finanšu tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Regulas Nr. 1360/2013 2. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka cukura ražotājam pieteikums par nepamatoti iekasētu nodevu atmaksāšanu būtu bijis jāiesniedz līdz 2014. gada 30. septembrim?
- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša, vai kompetentā iestāde tādā situācijā, kāda ir izskatāmajā lietā (Savienības tiesībām neatbilstoši, tomēr galīgi noteiktas nodevas, kuru atmaksa tika pieprasīta tikai gadu pēc tam, kad ar Regulu Nr. 1360/2013 ar atpakaļejošu spēku tika noteikts mazāks koeficients), ir tiesīga, atsaucoties uz valsts tiesību normām par lēmumu galīgo raksturu un noteikšanas termiņu, ko saskaņā ar valsts tiesību normām piemēro lēmumiem par nodokļu aprēķinu, kā arī uz Savienības tiesībās noteikto tiesiskās drošības principu, atteikt nepamatoti iekasēto ražošanas nodevu atmaksāšanu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 32 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 1360/2013 2. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka termiņš, kurā uz šīs regulas pamata ir iesniedzams pieteikums, ar ko lūgta cukura nozarē nepamatoti samaksāto ražošanas nodevu summu atmaksa, beidzas ne vēlāk kā šo nodevu noteikšanas dienā, proti, 2014. gada 30. septembrī.
- 33 Lai atbildētu uz šo jautājumu, vispirms ir jāatgādina, ka no Regulas Nr. 1360/2013 10. un 11. apsvēruma izriet, ka Padome to pieņēma, lai ievērotu 2012. gada 27. septembra spriedumu *Zuckerfabrik Jülich* u.c. (C-113/10, C-147/10 un C-234/10, EU:C:2012:591). Minētajā spriedumā Tiesa citastarp ir atzinusi, ka metode, ko Komisija bija izmantojusi, aprēķinot ražošanas nodevas cukura nozarē 2002./2003. līdz 2005./2006. tirdzniecības gadam, nav pareiza un ka līdz ar to

attiecīgajiem cukura ražotājiem ir tiesības saņemt šo nepamatoti samaksāto nodevu summu atmaksu, kā arī procentus. No šīs regulas 12. apsvēruma izriet: tā kā metode, kas izmantota, lai aprēķinātu nodevas par 2001./2002. tirdzniecības gadu, ir tā pati metode, ko atcēlusi Tiesa, atbilstoši ir jāizlabo arī ražošanas nodevas, kā arī koeficients papildu nodevas aprēķināšanai par 2001./2002. tirdzniecības gadu. Tātad ar minēto regulu ir paredzēts ar atpakaļejošu spēku izlabot par 2001./2002. līdz 2005./2006. tirdzniecības gadu noteikto nodevu summas, izmantojot metodi, ko minētajā spriedumā ir apstiprinājusi Tiesa (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 35. un 36. punkts).

- 34 Pirmkārt, no tā izriet, ka ar Regulu Nr. 1360/2013 tiek īstenotas cukura ražotāju tiesības uz cukura nozarē nepamatoti veikto ražošanas nodevu atmaksu par 2001./2002. līdz 2005./2006. tirdzniecības gadu, kuras izriet no Tiesas interpretētajām Savienības tiesību normām. Lai nodrošinātu šīs regulas lietderīgo iedarbību, ir jādod šiem cukura ražotājiem iespēja faktiski panākt šādu atmaksu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 37. un 38. punkts).
- 35 Otrkārt, šīs tiesības uz atmaksu var izmantot tikai no dienas, kad stājās spēkā minētā regula, proti, no 2013. gada 20. decembra. Proti, tikai no šā datuma – pēc tam, kad ar atpakaļejošu spēku bija noteiktas jaunās ražošanas nodevas cukura nozarē, – valsts kompetentajām iestādēm bija iespējams precīzi noteikt to nodevu apmēru, ko nepamatoti bija samaksājis katrs no attiecīgajiem ražotājiem. Tāpat tikai no minētā datuma šiem ražotājiem bija iespējams uzzināt šo apmēru un līdz ar to iesniegt derīgus pieteikumus, kuros lūgta nepamatoti samaksāto nodevu atmaksu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 40. un 41. punkts).
- 36 Vispirms attiecībā uz minēto tiesību uz atmaksu izmantošanas nosacījumiem un termiņu ir jānorāda: saskaņā ar Regulas Nr. 1360/2013 1. panta 1. punktu šīs regulas pielikuma 1. punktā ir noteiktas jaunās ražošanas nodevas cukura nozarē, kas izteiktas euro par vienu tonnu produkta par katru tirdzniecības gadu – no 2001./2002. tirdzniecības gada līdz 2005./2006. tirdzniecības gadam. Turpinot – šīs regulas 2. pantā principā ir noteikts datums, līdz kuram dalībvalstīm ir pienākums šo jauno nodevu summu ierakstīt Savienības pašu resursu kontā. Visbeidzot – šīs regulas 3. pantā ir noteikti datumi, no kuriem ar atpakaļejošu spēku ir piemērojamas minētās jaunās nodevas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 42.–44. punkts).
- 37 Konkrētāk, no Regulas Nr. 1360/2013 2. panta kopsakarā ar Regulas Nr. 1150/2000 2. pants 2. punkta otro daļu izriet, ka datums, kas noteikts pirmajā no šīm normām, proti, 2014. gada 30. septembris, ir diena, kurā dalībvalstīm cukura nozarē principā bija jānosaka nodevas maksātājiem maksājamās jaunās ražošanas nodevas apmērs un šīs summas jāieraksta Savienības pašu resursu kontā, nevis diena, kad cukura ražotājiem bija jāiesniedz savs pieteikums atmaksāt summas, ko tie bija nepamatoti samaksājuši. Kā izriet no Regulas Nr. 1360/2013 23. apsvēruma, šīs regulas 2. pantā noteiktais termiņš neskar termiņus, kas valsts tiesību aktos paredzēti tam, lai veiktu atmaksu attiecīgajiem ekonomikas dalībniekiem.
- 38 No iepriekšminētajām normām izriet, ka ar Regulu Nr. 1360/2013 ir aizstātas to Komisijas regulu normas, ar kurām cukura nozarē bija noteiktas ražošanas nodevas 2001./2002. līdz 2005./2006. tirdzniecības gadam, tostarp Regulas Nr. 1837/2002 normas, proti, ar atpakaļejošu spēku – no šo normu piemērošanas sākumdienu, tomēr tajā nav paredzētas procedūras un

kārtība, kas dalībvalstīm būtu jāpieņem, lai īstenotu cukura ražotāju tiesības uz nepamatoti samaksāto nodevu atmaksu, kuras izriet no šāda grozījuma (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 45. un 53. punkts).

- 39 Pirmkārt, no tā ir izsecināms, ka saskaņā ar Regulu Nr. 1360/2013 valsts kompetentās iestādes netiek aicinātas atlīdzināt tādu valsts nodokļu summas, kuru ieturēšanā būtu pieļauti Savienības tiesību normu pārkāpumi, attiecīgā gadījumā pārskatot galīgus administratīvos lēmumus vai tiesas nolēmumus, ar ko uzdota šo nodokļu samaksa, kā tas bija, piemēram, lietās, kurās pieņemts 2015. gada 6. oktobra spriedums *Târșia*, C-69/14 (EU:C:2015:662, 24.–30. punkts), un 2019. gada 11. septembra spriedums *Călin*, C-676/17 (EU:C:2019:700, 24.–29. punkts), bet gan – kā lēmis Savienības likumdevējs – ar atpakaļejošu spēku no jauna izvērtēt Savienības pašu resursus, ko šīs iestādes ieturējušas Savienības uzdevumā.
- 40 Tātad minētajām iestādēm šajā nolūkā ir nevis pienākums pārskatīt, labot vai atcelt valsts lēmumus par nodokļa noteikšanu un attiecīgos paziņojumus par nodevu, kuri pieņemti uz šā sprieduma 38. punktā minēto Komisijas regulu pamata, bet gan katram no attiecīgajiem cukura ražotājiem aprēķināt starpību starp nepamatoti samaksāto nodevu summām, kas noteiktas uz šo regulu pamata, un Regulā Nr. 1360/2013 noteiktajām, maksājamām nodevu summām, lai dotu šiem ražotājiem iespēju iesniegt derīgus pieteikumus, ar kuriem lūgta šādas summas atmaksā, un tādējādi nodrošinātu pēdējās minētās regulas lietderīgo iedarbību.
- 41 Otrkārt, tā kā Regula Nr. 1360/2013 neietver normas attiecībā uz procedūrām un kārtību, kas dalībvalstīm būtu jāpieņem, lai īstenotu cukura ražotāju tiesības uz nepamatoti samaksāto nodevu atmaksu, dalībvalstīm paliek iespēja piemērot savā valsts tiesību sistēmā paredzēto procesuālo kārtību, citastarp noilguma vai prekluzīvo termiņu jomā – ar nosacījumu, ka tiek ievēroti līdzvērtības un iedarbīguma principi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 45. un 46. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 42 Šo principu ievērošana ir saistīta ar prasību, lai procesuālā kārtība nebūtu mazāk labvēlīga par to, kas attiecas uz līdzīgiem prasījumiem, kuri ir pamatoti ar valsts tiesību normām (līdzvērtības princips), un nebūtu veidota tā, lai padarītu praktiski neiespējamu Savienības tiesību sistēmā piešķirto tiesību izmantošanu (iedarbīguma princips) (spriedums, 2019. gada 19. decembris, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 47. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 43 Pirmkārt, attiecībā uz līdzvērtības principa ievērošanu iesniedzējtiesai, kam ir nepastarpināti zināmi procesuālie noteikumi, kuri ir paredzēti tam, lai valsts tiesību sistēmā nodrošinātu to tiesību aizsardzību, kas attiecīgajām personām izriet no Savienības tiesību normām, ir jāpārliedz par to, vai procesuālā kārtība, kādā īstenojams ar Regulu Nr. 1360/2013 ieviestais pienākums atmaksāt nepamatoti samaksātās nodevas, nav mazāk labvēlīga par kārtību, kura piemērojama līdzīgiem pieteikumiem, kas iesniegti uz valsts tiesību normu pamata (pēc analogijas skat. spriedumu, 2020. gada 14. oktobris, *Valoris*, C-677/19, EU:C:2020:825, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 44 Otrkārt, attiecībā uz noilguma vai prekluzīviem termiņiem Tiesa jau vairākkārt ir atzinusi, ka samērīgu termiņu noteikšana prasības celšanai principā atbilst iedarbīguma principam, jo tādējādi tiek piemērots tiesiskās drošības pamatprincips, kas vienlaikus aizsargā ieinteresēto personu un attiecīgo administrāciju, pat ja šo termiņu beigšanās pēc būtības var būt šķērslis

attiecīgajai personai pilnīgi vai daļēji izmantot savas tiesības (spriedums, 2019. gada 19. decembris, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 45 Šajā ziņā Tiesa ir nospriedusi, ka, tā kā cukura ražotāju tiesības uz nepamatoti samaksāto nodevu atmaksu var tikt izmantotas tikai no dienas, kad stājās spēkā Regula Nr. 1360/2013, tādu valsts noteikumu dēļ, kuros paredzēts, ka prekluzīvie un noilguma termiņi, kas piemērojami pieteikumam, ar kuru lūgta šāda atmaksa, beidzas pirms dienas, kad stājusies spēkā minētā regula, izraisa to, ka ir praktiski neiespējami izmantot šādas tiesības uz atmaksu. Tiesa no tā ir izsecinājusi, ka Regula Nr. 1360/2013 kopsakarā ar iedarbīguma principu nepieļauj šādus valsts noteikumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 55., 56. un 58. punkts).
- 46 No tā izriet, ka par saderīgu ar iedarbīguma principu ir uzskatāma tāda valsts procesuālā kārtība, kura piemērojama cukura nozarē nepamatoti samaksāto ražošanas nodevu atmaksai uz Regulas Nr. 1360/2013 pamata un kurā paredzēti samērīgi prekluzīvie un noilguma termiņi – ar nosacījumu, ka šos termiņus skaita no dienas, kad stājās spēkā Regula Nr. 1360/2013.
- 47 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu atsaucas uz Vācijas tiesību normām, proti, Nodokļu kodeksa 169. panta 1. un 2. punktu un 170. pantu, kuros paredzēti nodokļu un dažu nodevu atcelšanas vai grozīšanas termiņi. Šie termiņi atkarībā no konkrētā gadījuma ir attiecīgi viens gads un četri gadi. Tomēr iesniedzējtiesa nenorāda, vai – un attiecīgā gadījumā –, kuru no minētajiem termiņiem varētu piemērot pieteikuma par atmaksu iesniegšanai uz Regulas Nr. 1360/2013 pamata.
- 48 Tomēr šajā ziņā jāatgādina: Tiesa ir atzinusi, ka, piemēram, trīs gadus ilgs valsts noteikts prekluzīvais termiņš ir uzskatāms par samērīgu šīs judikatūras izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 52. punkts un tajā minētā judikatūra) un ka vienu gadu ilgs termiņš pieteikuma vai prasības iesniegšanai sakarā ar Savienības tiesību normu pārkāpumu pats par sevi nešķiet nesamērīgs, bet ar nosacījumu, ka to sāk skaitīt ne agrāk kā dienā, kad stājies spēkā regulējums, ar ko paredzēts novērst minēto pārkāpumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 14. oktobris, *Valoris*, C-677/19, EU:C:2020:825, 27. un 28. punkts).
- 49 Ņemot vērā visus šeit izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1360/2013 2. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā nav paredzēts, ka termiņš, kurā uz šīs regulas pamata ir iesniedzams pieteikums, ar ko lūgta cukura nozarē nepamatoti samaksāto ražošanas nodevu summu atmaksa, beidzas ne vēlāk kā šīs nodevas noteikšanas dienā, proti, 2014. gada 30. septembrī. Dalībvalstīm, ievērojot līdzvērtības un iedarbīguma principus, savos tiesību aktos ir jānosaka piemērojamais termiņš, ja vien vienu gadu ilgs termiņš pats par sevi nešķiet nesamērīgs, tomēr ar nosacījumu, ka to sāk skaitīt ne agrāk kā dienā, kad stājās spēkā Regula Nr. 1360/2013.

Par otro jautājumu

- 50 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regula Nr. 1360/2013 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj tādus valsts noteikumus, kuros valsts kompetentajām iestādēm ir atļauts noraidīt pieteikumu, kas pamatots ar šo regulu un ar ko lūgta cukura nozarē nepamatoti veikto ražošanas nodevu atmaksa, atsaucoties uz to valsts lēmumu galīgumu, kuros pirms minētās regulas pieņemšanas bija noteikts šīs nodevas apmērs, pamatojoties uz vairākām Komisijas regulām, kas ar atpakaļejošu spēku aizstātas ar šo pašu regulu.

- 51 Vispirms ir jānorāda: no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pieteikumu par atmaksu, ko I iesniegusi viena gada laikā no dienas, kad stājās spēkā Regula Nr. 1360/2013, proti, no 2014. gada 18. decembra, valsts kompetentās iestādes noraidīja ar tādu pamatojumu, ka 2002. gada 25. novembra lēmums, kurā noteikts to nodevu apmērs, kas I bija jāmaksā par 2001./2002. tirdzniecības gadu, un kuru Muitas pārvalde pieņēma, pamatojoties uz Regulu Nr. 1837/2002, bija kļuvis galīgs, kad 2010. gada februārī beidzās prekluzīvie un noilguma termiņi, kādos iesniedzams pieteikums grozīt šo lēmumu.
- 52 Šajā ziņā ir pietiekami atgādināt – kā citastarp izriet no šā sprieduma 45. punkta –, ka Regula Nr. 1360/2013 kopsakarā ar iedarbīguma principu nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru pieteikums atmaksāt ražošanas nodevu cukura nozarē, kas pamatots ar šo regulu, var tikt noraidīts ar tādu pamatojumu, ka lēmumi, ar kuriem pirms minētās regulas pieņemšanas bija noteiktas šīs nodevas, ir ieguvuši galīgu spēku.
- 53 Šo secinājumu neliek apšaubīt arī iesniedzējtiesas minētais tiesiskās drošības princips.
- 54 Proti, ir tā, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru administratīva lēmuma galīgums, kas iegūts, kad beidzies samērīgs pārsūdzības termiņš vai kad izsmelti visi tiesību aizsardzības līdzekļi, sekmē tiesisko noteiktību, un līdz ar to Savienības tiesību aktos nav noteikts, ka administratīvai iestādei principā būtu pienākums pārskatīt administratīvu lēmumu, kas ieguvis galīgu spēku (spriedums, 2017. gada 20. decembris, *Incyte*, C-492/16, EU:C:2017:995, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 55 Tomēr, kā jau norādīts šā sprieduma 40. punktā, Regulā Nr. 1360/2013 nav paredzēts, ka valsts kompetentajām iestādēm būtu pienākums pārskatīt, labot vai atcelt tādu valsts lēmumus par nodokļa noteikšanu kā 2002. gada 25. novembra lēmums, kas pieņemti uz to Komisijas regulu pamata, kuras ar atpakaļejošu spēku aizstātas ar šo pašu regulu. Tātad šādu lēmumu un šādu paziņojumu par nodevu galīgums nevar radīt šķēršļus cukura ražotājiem izmantot tiesības uz nepamatoti samaksāto nodevu atmaksu, kuras tie atvasina no tādām Savienības tiesību normām, kas īstenotas ar minēto regulu.
- 56 Ņemot vērā šeit izklāstītos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Regula Nr. 1360/2013 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj tādu valsts noteikumus, kuros valsts kompetentajām iestādēm ir atļauts noraidīt pieteikumu, kas pamatots ar šo regulu un ar ko lūgta cukura nozarē nepamatoti samaksāto ražošanas nodevu summu atmaksā, atsaucoties uz tādu valsts lēmumu galīgumu, kuros pirms minētās regulas pieņemšanas tika noteikts šīs nodevas apmērs, pamatojoties uz vairākām Komisijas regulām, kas ar atpakaļejošu spēku aizstātas ar šo pašu regulu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 57 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

- 1) Padomes Regulas (ES) Nr. 1360/2013 (2013. gada 2. decembris), ar ko nosaka ražošanas nodevu apjomu cukura nozarē 2001./2002., 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005. un 2005./2006. tirdzniecības gadam, koeficientu papildu nodevas aprēķināšanai 2001./2002. un 2004./2005. tirdzniecības gadam un summu, kuras cukura ražotājiem ir**

jāmaksā cukurbiešu pārdevējiem sakarā ar starpību starp ražošanas nodevas maksimālo apjomu un nodevas apjomu 2002./2003., 2003./2004. un 2005./2006. tirdzniecības gadam, 2. pants

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tajā nav paredzēts, ka termiņš, kurā uz šīs regulas pamata ir iesniedzams pieteikums, ar ko lūgta cukura nozarē nepamatoti samaksāto ražošanas nodevu summu atmaksa, beidzas ne vēlāk kā šīs nodevas noteikšanas dienā, proti, 2014. gada 30. septembrī. Dalībvalstīm, ievērojot līdzvērtības un iedarbīguma principus, savos tiesību aktos ir jānosaka piemērojamais termiņš, ja vien vienu gadu ilgs termiņš pats par sevi nešķiet nesamērīgs, tomēr ar nosacījumu, ka to sāk skaitīt ne agrāk kā dienā, kad stājās spēkā Regula Nr. 1360/2013.

2) Regula Nr. 1360/2013

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tā nepieļauj tādus valsts noteikumus, kuros valsts kompetentajām iestādēm ir atļauts noraidīt pieteikumu, kas pamatots ar šo regulu un ar ko lūgta cukura nozarē nepamatoti samaksāto ražošanas nodevu summu atmaksa, atsaucoties uz tādu valsts lēmumu galīgumu, kuros pirms minētās regulas pieņemšanas tika noteikts šīs nodevas apmērs, pamatojoties uz vairākām Eiropas Komisijas regulām, kas ar atpakaļejošu spēku aizstātas ar šo pašu regulu.

[Paraksti]